

Doręczenie komornicze w postępowaniu cywilnym w praktyce sądów, zawodowych pełnomocników i komorników sądowych.

Część I

SSO dr Łukasz Zamojski
3.6.2025 r.

Doręczenie komornicze – zarys problematyki

- 1) Geneza i cel instytucji oraz ostatnie zmiany ustawowe.
- 2) Charakter doręczenia komorniczego.
- 3) Czynności sądu w ramach doręczenia komorniczego.
- 4) Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego.
- 5) Zakres przedmiotowy doręczenia komorniczego.
- 6) Doręczenie pierwszego pisma sądowego wywołujące potrzebę obrony praw pozwanego.
- 7) Doręczenie pierwszego orzeczenia sądowe wywołujące potrzebę obrony praw pozwanego.
- 8) Wyłączenia zastosowania doręczenia komorniczego.
- 9) Wykonanie zobowiązania sądu przez powoda.
- 10) Zawieszenie postępowania na podstawie art. 139¹ § 2 k.p.c.
- 11) Umorzenie postępowania w związku z niewykonaniem przez powoda obowiązków określonych w art. 139¹ § 1 k.p.c.

Doręczenie komornicze – geneza i cel instytucji

Przepisy dotyczące doręczenia korespondencji pozwanemu za pośrednictwem komornika zostały dodane do kodeksu postępowania cywilnego z dniem 7.11.2019 r. na mocy art. 1 pkt 45, pkt 201 oraz pkt 216 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Przyjęte rozwiązanie, jako **odstępstwo od zasady oficjalności i nałożenie na stronę powodową ciężaru procesowego dokonania pewnych czynności związanych z doręczeniem** korespondencji sądowej za pośrednictwem komornika sądowego bądź dostarczenia sądowi dowodów co do aktualnego adresu pozwanego, stanowiło istotną nowość.

Samo doręczenie korespondencji sądowej przez komornika sądowego na żądanie sądu albo prokuratora funkcjonowało już wcześniej od 1.1.2019 r. w ramach regulacji art. 3a-3b ustawy z 22.3.2018 r. o komornikach sądowych, a uprzednio w uchylonym art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z 29.8.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji.

Doręczenie komornicze – geneza i cel instytucji

W uzasadnieniu projektu nowelizacji projektodawcy wskazywali m.in., że z reguły **jedyną podstawą oceny, czy pismo należy uznać za doręczone, jest adnotacja na dowodzie doręczenia**. Tymczasem w przypadku zwrotu pisma cała informacja otrzymywana przez sąd najczęściej brzmi „drzwi zamknięte”, bowiem **doręczyciel pocztowy nie ma ani uprawnień, ani obowiązku prowadzić dochodzenia w celu ustalenia, czy i kto przebywa pod wskazanym adresem**. Tak więc sąd ma nadzwyczaj nikłe przesłanki do podjęcia strategicznej decyzji. W istocie ocena, że przesyłka taka została doręczona, opiera się więc wyłącznie na wierze w prawdomówność powoda. Tymczasem powód nie ma motywacji do podawania adresu pozwanego zgodnego z prawdą, skoro może sobie w ten sposób zapewnić wykluczenie pozwanego od udziału w postępowaniu, a tym samym – wygraną. [..] Prowadzi to do sytuacji, że zbyt często **sądy prowadzą procesy w istocie fikcyjne**, oparte na bezpodstawnym uznawaniu za doręczone pism, które w rzeczywistości nigdy nawet nie miały szans dotrzeć do pozwanych.

Doręczenie komornicze – geneza i cel instytucji

Projektodawcy podkreślali, że doręczenia komornicze są z reguły:

- 1) szybkie,
- 2) pewne,
- 3) stosunkowo tanie,
- 4) dają szerszą informację co do faktycznego miejsca pobytu adresata niż doręczenia pocztowe.

W konkluzji, projektodawcy nowych rozwiązań o doręczeniu komorniczym mieli na względzie **wzmocnienie gwarancji procesowych pozwanego** poprzez ograniczenie prowadzenia procesów fikcyjnych z wadliwym pierwszym doręczeniem korespondencji pozwanemu i **zagwarantowanie procesów rzetelnych** poprzez wprowadzenie możliwości dokonania doręczenia komorniczego.

Doręczenie komornicze – charakterystyka

Doręczenie komornicze charakteryzuje się tym, że:

- 1) stanowi wyjątek od zasady oficjalności doręczeń,**
- 2) stanowi procesową, ale pozasądową czynność komornika,**
- 3) obowiązuje w nim zasada osobistego doręczenia przez komornika,**
- 4) obowiązuje w nim zasada bezpośredniego doręczenia pozwanemu (w pewnych przypadkach ograniczona – doręczenie przez awizo komornicze oraz dorosłemu domownikowi),**
- 5) stanowi nieegzekucyjną czynność komornika.**

Doręczenie komornicze – charakterystyka

Należy wyraźnie odróżnić od siebie doręczenie komornicze:

- a) **na wniosek powoda** wynikający z zobowiązania przewodniczącego składu sądu na podstawie art. 139¹ k.p.c. w zw. z art. 3 ust. 4 pkt 1 i art. 3a uoks,
- b) **na zlecenie sądu** (np. w oparciu o art. 139² k.p.c., albo w innych przypadkach na mocy art. 3 ust. 4 pkt 1 i art. 3a uoks).

Doręczenie komornicze – wyjątek od zasady oficjalności

W odniesieniu do instytucji doręczeń sądowych obowiązuje zasada oficjalności przewidująca, że czynności doręczenia stanowiące istotny element postępowania cywilnego są dokonywane na zlecenie sądu. **Przepis art. 139¹ § 1 k.p.c. i sprzężona z nim regulacja art. 3a ustawy z 22.3.2018 r. o komornikach sądowych stanowią wyjątek od zasady oficjalności doręczeń.**

Doręczenie pozwanemu korespondencji przez komornika na wniosek powoda **stanowi istotną czynność postępowania cywilnego dokonywaną praktycznie bez udziału sądu** - w zasadzie, pomijając pierwsze zarządzenie przewodniczącego kierowane do powoda, **ingerencja sądu w proces doręczenia może nastąpić tylko w ramach rozpoznania skargi na czynności komornika złożonej na podstawie art. 3 ust. 5 uoks oraz samą ocenę skuteczności i poprawności doręczenia.** Jest to jednak mimo wszystko czynność procesowa – fragment postępowania cywilnego.

Doręczenie komornicze – wyjątek od zasady oficjalności

Pomimo faktu, że regulacja doręczenia komorniczego stanowi wyjątek od zasady oficjalności, to nie należy wywodzić stąd obowiązku stosowania wyłącznie wykładni zawężającej w myśl zasady *exceptiones non sunt extendendae*.

Trzeba pamiętać, że zasadniczym celem przepisów o doręczeniu komorniczym jest wzmocnienie gwarancji procesowych pozwanego.

Z drugiej jednak strony nie powinno się w tym przypadku stosować wykładni rozszerzającej ponieważ taki zabieg będzie godził w słuszne interesy strony inicjującej postępowanie cywilne.

Doręczenie komornicze – wyjątek od zasady oficjalności

W piśmiennictwie sygnalizuje się, że wobec różnych stanów faktycznych, jakie mogą powstać podczas wykonywania przez powoda zarządzenia zmierzającego do ustalenia aktualnego miejsca pobytu pozwanego, **po stronie sądów istnieje konieczność wykładni celowościowej omawianego przepisu**, wejście niejako w rolę pozwanego, niezbędna jest każdorazowa ocena czynności powoda.

W przypadku braku możliwości dokonania wykładni czysto językowej warto zalecić daleko idącą ostrożność w interpretowaniu przepisów o doręczeniach komorniczych na korzyść jednej bądź drugiej strony procesu i polecić wyważenie ich stosowania tak, by z jednej strony nie zniweczyć podstawowego celu, dla którego zostały one wprowadzone, a jednocześnie nie naruszyć prawa powoda do sądu.

Doręczenie komornicze – zasada osobistego doręczenia przez komornika

Patrząc od strony komornika doręczenie dokonywane na podstawie art. 3 ust. 4 pkt 1 uoks ma charakter osobisty, gdyż co do zasady ustawa o komornikach sądowych powierza wykonanie tej czynności osobiście komornikowi, verba legis komornik „osobiście doręcza bezpośrednio adresatowi” kierowaną do niego korespondencję sądową.

Zasadą jest, że komornik czynność tą ma wykonać samodzielnie, co **wyklucza skorzystanie z doręczenia za pośrednictwem operatora pocztowego czy kuriera**.

Zgodnie z przepisami ustawy o komornikach sądowych komornik może zlecić wykonanie doręczenia:

- 1) asesorowi komorniczemu,
- 2) aplikantowi komorniczemu,
- 3) pracownikowi kancelarii (spełniającemu szczególne kryteria ustawowe).

Doręczenie komornicze – zasada bezpośredniego doręczenia przez komornika

Doręczenie komornicze cechuje także **element bezpośredniości** bowiem co do zasady korespondencja sądowa powinna zostać doręczona adresatowi osobiście.

Wyjątkiem od zasady bezpośredniego doręczenia jest dopuszczalność:

- a) doręczenia korespondencji dorosłemu domownikowi (art. 3a ust. 3 uoks),
- b) awizacji korespondencji przez komornika (art. 3a ust. 3 uoks).

Doręczenie komornicze – nieegzekucyjna czynność komornika

Czynności związane z doręczeniem wykonywane przez komornika mają charakter czynności pozaegzekucyjnych (nieegzekucyjnych), co wynika wprost z treści art. 3 ust. 4 uoks, który stanowi, że „komornik, poza zadaniami określonymi w ust. 3, wykonuje następujące czynności:

1) na zlecenie sądu albo wniosek powoda zobowiązanego przez sąd na podstawie art. 1391 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego - osobiście doręcza bezpośrednio adresatowi zawiadomienia sądowe, pisma procesowe oraz inne dokumenty sądowe za potwierdzeniem odbioru i oznaczeniem daty, albo stwierdza, że adresat pod podanym adresem nie zamieszkuje.

Doręczenie komornicze – nieegzekucyjna czynność komornika

Oznacza to, że **komornik dokonując doręczenia w tym trybie nie działa jako organ egzekucyjny**, natomiast nadal jest funkcjonariuszem publicznym.

Z tej przyczyny **ustawodawca** w ramach działań komornika dopuszczalnych w związku z doręczeniem **wyposażył komornika jedynie w część uprawnień, które przysługują mu zwyczajnie podczas czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym**, co jest nieraz w piśmiennictwie źródłem krytyki rozwiązań ustawowych.

Doręczenie komornicze – nieegzekucyjna czynność komornika

Pomimo faktu, że doręczenie komornicze jest czynnością nieegzekucyjną to zgodnie z art. 3 ust. 5 uoks, **na czynności komornika, o których mowa w ust. 4 pkt 1-2, przysługuje skarga do sądu rejonowego**. Przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, w szczególności art. 759 § 2 i art. 767-767⁴, stosuje się odpowiednio. Zażalenie na postanowienie sądu nie przysługuje, z wyjątkiem postanowień w przedmiocie kosztów komorniczych.

Czynności sądu, o których mowa w ust. 5, może wykonywać także referendarz sądowy.

Doręczenie komornicze – nieegzekucyjna czynność komornika

Skargę na czynność doręczenia należy złożyć bezpośrednio do komornika, który wykonywał doręczenie, natomiast na konto właściwego sądu, przy którym działa komornik należy uiścić opłatę sądową od skargi w kwocie 50 zł (identycznie jak przy klasycznej skardze na czynność komornika w toku postępowania egzekucyjnego).

Zaskakujące jest to, że skarga tego typu właściwie w praktyce nie jest nigdy składana, choć czynności komornika związane z doręczeniem dość często są wykonywane wadliwie.

Doręczenie komornicze – nieegzekucyjna czynność komornika

Co istotne, można złożyć skargę na zaniechanie przez komornika dokonania czynności doręczenia w ustawowo przewidzianym terminie 14 dni od dnia otrzymania zlecenia (art. 3 ust. 5 uoks w zw. z art. 767 § 1 k.p.c. oraz art. 3a ust. 1 uoks).

Skargę taką można złożyć bezpośrednio do komornika, jeśli nie podejmie on próby doręczenia korespondencji w terminie 14 dni od daty złożenia prawidłowo sformułowanego i opłaconego (60 zł) zlecenia doręczenia korespondencji.

Przesłanki zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c.

Przesłankami do zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c., są:

- 1) okoliczność, że pozwany jest osobą fizyczną,
- 2) podwójna awizacja przesyłki sądowej kierowanej do pozwanego,
- 3) korespondencja sądowa stanowiła pierwsze pismo w sprawie kierowane do pozwanego,
- 4) korespondencja sądowa zawierała odpis pozwu, innego pisma procesowego lub orzeczenia wywołującego potrzebę podjęcia obrony,
- 5) w postępowaniu nieprocesowym uznanie doręczenia komorniczego przez przewodniczącego za konieczne w świetle okoliczności sprawy (art. 511^{1a} k.p.c.),
- 6) brak przepisu szczególnego innego niż art. 139 § 1 k.p.c. przewidującego fikcję doręczenia,
- 7) istnienie wątpliwości sądu co do aktualności adresu pozwanego wskazanego w pozwie (art. 139¹ § 1¹ k.p.c. oraz art. 139¹ § 3 k.p.c.),
- 8) okoliczność, że wskazane w pozwie miejsce zamieszkania pozwanego znajduje się na terytorium RP,
- 9) brak występowania przesłanek z art. 139² k.p.c. (miejsce zamieszkania / siedziba powoda mieści się za granicą, a powód nie jest reprezentowany w sprawie przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego wykonującego zawód w Rzeczypospolitej Polskiej),
- 10) okoliczność, że postępowanie nie jest prowadzone na podstawie przepisów o elektronicznym postępowaniu upominawczym (art. 505²⁹ § 1 k.p.c. i art. 505³⁴ § 1 i 2 k.p.c.),
- 11) okoliczność, że doręczenie przesyłki sądowej nie następuje w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego (art. 759² § 2 k.p.c.).

Przesłanki zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c.

Dla wystąpienia konieczności zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c. **niezbędny jest, zwrot korespondencji z adnotacją poczty o podwójnej awizacji na podstawie art. 139 § 1 k.p.c.**

Powstaje pytanie jak ma postąpić przewodniczący w razie zwrotu pierwszej korespondencji sądowej wysłanej do pozwanego z podwójną awizacją, jeśli wykryje nieprawidłowości w działaniu poczty (np. następujące po sobie okresy awizacji nie odpowiadają swoją długością przewidzianym przepisami terminom). Jak się wydaje nie jest właściwe zastosowanie w tej sytuacji przez przewodniczącego od razu art. 139¹ § 1 k.p.c., tylko w pierwszej kolejności powinna nastąpić reklamacja dotychczasowego wadliwego doręczenia i jego powtórzenie.

Dopiero w przypadku prawidłowej dwukrotnej awizacji pierwszej korespondencji sądowej kierowanej do pozwanego osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej, gdy treść tej korespondencji wymaga podjęcia obrony praw przez pozwanego może nastąpić zastosowanie art. 139¹ § 1 k.p.c. Inne działanie przewodniczącego w sądzie byłoby przedwczesne.

Przesłanki zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c.

Do wydania przez przewodniczącego zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c. nie dojdzie, jeśli korespondencja zostanie pozwanemu doręczona:

- a) w sposób elektroniczny (art. 131¹ § 1 k.p.c., gdy pozwany wcześniej wybrał ten sposób komunikacji z sądem),
- b) osobiście w sekretariacie sądowym na mocy art. 132 § 2 k.p.c.,
- c) osobiście w trybie art. 133 § 1 k.p.c.,
- d) pozwanemu jako przedsiębiorcy jednoosobowemu na adres wskazany w CEiDG (art. 133 § 2¹ k.p.c.) i to niezależnie czy korespondencja została odebrana czy podwójnie awizowana,
- e) pozwanym żołnierzom zasadniczej służby wojskowej, funkcjonariuszom Policji i Służby Więziennej na podstawie art. 137 § 1 k.p.c.
- f) w trybie doręczenia zastępczego na mocy art. 138 § 1 lub 2 k.p.c.

Przesłanki zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c.

Fikcja doręczenia następuje również wówczas, **gdy pozwany odmówi odbioru przesyłki** sądowej kierowanej do niego (art. 139 § 2 k.p.c.), **co wyklucza zastosowanie art. 139¹ § 1 k.p.c.**, w którym wprost wskazano odmowę przyjęcia pisma przez adresata jako wyraźną podstawę do wyłączenia zastosowania przepisów o doręczeniu komorniczym.

Przesłanki zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c.

W art. 139¹ § 1 k.p.c. ustawodawca w drodze nowelizacji k.p.c. z 9.3.2023 r. wprowadził zmianę o charakterze porządkującym, polegającą na zastąpieniu uprzedniego sformułowania „i nie ma zastosowania art. 139 § 2-3¹ lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia”, na obecny zwrot: „ani nie ma zastosowania art. 139 § 2 lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia”.

Ten zabieg legislacyjny nie został omówiony w uzasadnieniu projektu ustawy, co pozwala przyjąć, że projektodawcy nie traktowali go jako istotnej modyfikacji przepisu.

Zmianie uległ zatem system odesłań zawarty w art. 139¹ § 1 k.p.c.

W omawianym przepisie pozostawiono jednak ogólne wyłączenie doręczenia pisma przez komornika, gdy ma zastosowanie „inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia” - co w dużej części zastępuje poprzednie odesłanie.

Przedmiot doręczenia komorniczego

Przedmiotem doręczenia komorniczego w świetle art. 139, § 1 k.p.c. jest:

- 1) pozew,
- 2) (inne niż pozew) pismo procesowe wywołujące potrzebę podjęcia obrony praw pozwanego,
- 3) orzeczenie wywołujące potrzebę podjęcia obrony praw pozwanego,
 - o ile wcześniej w tej samej sprawie nie doręczono pozwanemu żadnego pisma.

Przedmiot doręczenia komorniczego

W art. 139, § 1 k.p.c. pozew został wskazany przez ustawodawcę jako jedyny konkretny rodzaj pisma procesowego, którego doręczenie wywołuje u pozwanego potrzebę obrony praw.

Pozew może więc posłużyć za oczywisty do porównania przykład pisma procesowego wywołującego potrzebę obrony praw pozwanego.

Pojęcia „pisma procesowego wywołującego potrzebę obrony praw pozwanego”, oraz kategoria „orzeczeń wywołujących potrzebę obrony praw pozwanego” nie zostały zdefiniowane.

Przedmiot doręczenia komorniczego

Do kategorii pism procesowych wywołujących potrzebę obrony pozwanego w piśmiennictwie przykładowo zalicza się:

- a) wniosek o udzielenie zabezpieczenia w przypadku, w którym jest wymagane jego doręczenie obowiązanemu,
- b) wniosek o ustalenie, że orzeczenie zagraniczne podlega, albo nie podlega uznaniu,
- c) wniosek o stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia,
- d) wniosek o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed takim sądem,
- e) skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego,
- f) wniosek w postępowaniu nieprocesowym,
- g) wniosek o wyjawienie majątku,
- h) skargę o wznowienie postępowania,
- i) skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia,
- j) wniosek o wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego.

Przedmiot doręczenia komorniczego

Pewne wątpliwości mogą dotyczyć zaliczenia do tej kategorii wniosku o **zawezwanie do próby ugodowej** bowiem w takiej sprawie po pierwsze nie występuje pozwany tylko uczestnik postępowania, a po drugie jak się wydaje w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej nie występuje potrzeba „obrony praw uczestnika” skoro postępowanie takie nie kończy się wydaniem niekorzystnego dla uczestnika orzeczenia i co najwyżej może spowodować obciążenie uczestnika kosztami tego postępowania, ale dopiero w przyszłej sprawie.

Według Sądu Najwyższego, wniosek o zawezwanie do próby ugodowej nie wywołuje potrzeby obrony praw drugiej strony, „skoro przeciwnikowi nic nie grozi” (por. wyrok SN z 1.7.1946 r., II C 286/46, publ. w OSNC 1947/1 poz. 28).

Do doręczenia odpisu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej art. 139¹ k.p.c. nie będzie mieć zastosowania. Doręczenie odpisu wniosku o zawezwanie do próby ugodowej może być zatem oparte na fikcji doręczenia uregulowanej w art. 139 § 1 k.p.c.

Przedmiot doręczenia komorniczego

W grupie orzeczeń wywołujących potrzebę obrony pozwanego w literaturze wymienia się przykładowo:

- a) orzeczenia co do istoty, jak w przypadku nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym czy nakazowym,
- b) postanowienia co do istoty wydane na posiedzeniu niejawnym,
- c) postanowienia dotyczące toku postępowania jak postanowienie o odrzuceniu pozwu, umorzeniu postępowania, zawieszeniu postępowania, **uznaniu niewłaściwości sądu** – gdy odnosi się to do właściwości sądu równorzędnego czy niższego,
- d) postanowienie o zabezpieczeniu roszczenia (o ile podlega doręczeniu pozwanemu przez sąd).

Przedmiot doręczenia komorniczego

Pośród orzeczeń, które wywołują potrzebę obrony praw pozwanego **należy szczególną uwagę poświęcić postanowieniu o przekazaniu sprawy wg właściwości ogólnej innemu sądowi równorzędnemu.**

Wynika to z faktu, że nieraz poszczególne sądy (sędziowie bądź referendarze sądowi), opowiadają się za brakiem konieczności zastosowania art. 139 § 1 k.p.c. bo ich zdaniem orzeczenie takie nie wymaga podjęcia obrony przez pozwanego, bowiem jest dla niego korzystne – wszak sąd / referendarz przekazuje sprawę zwykle do sądu właściwości ogólnej pozwanego, a więc blisko jego miejsca zamieszkania. Podejście takie jest jednak błędne.

Przedmiot doręczenia komorniczego

Po pierwsze postanowienie o przekazaniu sprawy sądowi równorzędnemu na mocy art. 394 § 1 pkt 4 k.p.c. podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia dewolutywnego (odpowiednio skargą na orzeczenie referendarza sądowego, jeśli to referendarz wydał postanowienie o przekazaniu). Zatem już sam ustawodawca uznał - przyjmując zaskarżalność tego orzeczenia, że wymaga ono podjęcia obrony przez strony postępowania cywilnego.

Po drugie, przyjęcie apriori założenia, że przekazanie sprawy do sądu właściwości ogólnej pozwanego jest dla niego korzystne – a więc nie wymaga podjęcia przez niego obrony – stanowi zwykłą hipotezę zakładającą, że pozwany rzeczywiście ma miejsce zamieszkania w okręgu sądu, do którego sprawa została przekazana, co wcale nie musi mieć miejsca.

Również projektodawcy rozszerzając pod kątem przedmiotowym zakres zastosowania art. 139¹ k.p.c. na orzeczenia sądu wskazali jako przykład orzeczenia, do którego zastosowanie znajdzie omawiany przepis właśnie postanowienie o przekazaniu sprawy według właściwości.

Przedmiot doręczenia komorniczego

Z kolei przykładem pierwszego orzeczenia, które nie podlega doręczeniu przez komornika sądowego jest **postanowienie sądu zarówno o dopoznaniu jak i odmowie dopoznania (art. 194 k.p.c.) kolejnego pozwanego, które samo w sobie nie wywołuje potrzeby obrony praw pozwanego, skoro postanowienie takie nie jest zaskarżalne** (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 18.06.1968 r., III CZP 69/67, publ. w OSNC 1969, nr 7-8, poz. 122).

Jeżeli jednak wraz z odpisem takiego postanowienia sąd będzie przysyłał kolejnemu pozwanemu inne dokumenty np. odpis pozwu wraz z załącznikami oraz pouczeniami, to w takim przypadku niewątpliwie będzie zachodzić konieczność doręczenia komorniczego.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

W przypadku spełnienia wszystkich przesłanek pozytywnych i przy braku przesłanek negatywnych do zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c., przewodniczący składu sądu podejmuje **w formie niezaskarżalnego zarządzenia** decyzję o zobowiązaniu powoda względnie jego pełnomocnika procesowego do:

- 1) doręczenia pozwanemu odpisu pisma / orzeczenia za pośrednictwem komornika sądowego w terminie dwóch miesięcy,
- 2) albo do przedłożenia dowodu na piśmie, że pozwany zamieszkuje pod adresem wskazanym w pozwie,
 - w terminie dwóch miesięcy.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Radca prawny / adwokat ani sama strona nie mogą złożyć zażalenia na w/w zarządzenie z uwagi na jego charakter.

Nie jest jednak niedopuszczalne złożenie pisma w przedmiocie reasumpcji – uchylenie takiego zarządzenia, jeśli zdaniem pełnomocnika nie zachodzą podstawy do wdrożenia doręczenia komorniczego – np. do pozwu od razu dołączono dowody na piśmie świadczące o aktualności adresu pozwanego wskazanego w pozwie zgodnie z art. 139¹ § 2 k.p.c.

Pełnomocnik w ten sposób podejmuje jednak swego rodzaju ryzyko – bowiem termin wyznaczony w zarządzeniu na skutek w/w pisma nie wstrzymuje biegu.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Przewodniczący nie ma obowiązku wskazywania w swoim zarządzeniu danych właściwego komornika, czy podania wysokości opłaty komorniczej za doręczenie korespondencji.

W razie, gdy powód nie jest w sprawie reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, to wraz z wezwaniem do dokonania jednej z dwóch w/w czynności należy go odpowiednio pouczyć o skutkach zaniechania lub przekroczenia terminu, a więc o możliwości zawieszenia postępowania przez sąd. Co jednak istotne, ewentualny brak właściwego pouczenia nie spowoduje niedopuszczalności zawieszenia postępowania.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Wezwanie jest przesyłane powodowi / pełnomocnikowi powoda pocztą tradycyjną wraz ze specjalnie zabezpieczoną kopertą zawierającą korespondencję sądową dla pozwanego.

Korespondencja przeznaczona dla pozwanego nie może zostać naruszona – otwarta ani przez powoda, ani przez jego pełnomocnika, ani przez komornika sądowego dokonującego doręczenia.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Dla komornika sądowego na mocy art. 3a ust. 1a uoks wiążące jest złożenie przez powoda prawidłowo opłaconego zlecenia zawierającego „zobowiązanie do dokonania doręczenia, o którym mowa w 139¹ § 1 k.p.c.”.

Komornik nie ma prawa:

- 1) kwestionować treści zarządzenia wydanego przez przewodniczącego,
- 2) weryfikować, czy pismo sądowe stanowi pierwsze pismo lub orzeczenie w sprawie wymagające obrony praw pozwanego.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Termin do wykonania obowiązków przez powoda będzie liczony od daty odbioru kierowanego do niego wezwania.

Treść zobowiązania nie została wyraźnie określona w art. 139¹ § 1 k.p.c.

W praktyce sądów powszechnych zobowiązanie takie zawiera różne formuły od skrajnie minimalistycznych, do mocno rozbudowanych.

Zgodnie z omawianym przepisem **przewodniczący ma obowiązek:**

- a) zawiadomić powoda o zwrocie korespondencji wysłanej na adres pozwanego po podwójnej awizacji,
- b) przesłania powodowi odpisu pisma sądowego dla pozwanego,
- c) zobowiązać powoda do doręczenia odpisu pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Pierwszy z wymienionych obowiązków ma charakter informacyjny. Powód zostaje w ten sposób poinformowany o dokonanej próbie doręczenia korespondencji za pośrednictwem operatora pocztowego i zwrocie pisma po jego podwójnej awizacji – a więc o zaistnieniu okoliczności faktycznych wypełniających przesłanki niezbędne do zastosowania art. 139¹ k.p.c.

Należy wskazać, że podanie w zarządzeniu adresu pozwanego, na który dotychczas była wysłana korespondencja sądowa ma znaczenie z punktu widzenia określenia właściwości komornika sądowego jaki ma wykonać zlecenie doręczenia oraz co do pouczeń udzielanych przez komornika (art. 139¹ § 3 k.p.c.).

Komornik, który nie jest właściwy ma obowiązek odmówić przyjęcia zlecenia.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Drugi obowiązek stanowi oczywistą konsekwencję przyjętego przez ustawodawcę modelu doręczenia komorniczego, w którego przebieg z mocy omawianych przepisów powód jest czynnie zaangażowany. Jest oczywiste, że bez przesłania powodowi całej korespondencji adresowanej do pozwanego nie byłoby możliwe skuteczne zlecenie komornikowi sądowemu przez powoda czynności doręczenia.

Korespondencja przekazywana powodowi do dalszych czynności związanych z doręczeniem musi być stosownie zabezpieczona żeby uniknąć potencjalnej możliwości niedozwolonej ingerencji w jej treść. Chodzi o gwarancję tego by pozwany w efekcie końcowym otrzymał dokładnie taki zestaw dokumentów jaki pierwotnie próbował mu doręczyć sąd.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Wymóg ten realizuje dodany z dniem 9 października 2020 r. **§ 96 ust. 1a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych**, zgodnie z którym w przypadku doręczenia, o którym mowa w art. 139¹ k.p.c., powodowi doręcza się zaadresowaną w sposób przyjęty dla korespondencji sądowej kopertę zawierającą wszystkie pisma podlegające doręczeniu, **zamkniętą w sposób uniemożliwiający dostęp do zawartości przesyłki bez pozostawienia widocznych śladów**, wraz z zobowiązaniem do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika oraz pouczeniem o treści art. 139¹ § 2 k.p.c.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Jeśli z jakichś powodów nadesłana z sądu korespondencja jest naruszona – powód / pełnomocnik powinien na to zareagować i prosić listonosza o odnotowanie tego faktu.

W przeciwnym wypadku komornik może zakwestionować możliwość doręczenia niezabezpieczonej właściwie korespondencji, lub pozwany może wskazać, że to powód celowo rozerwał kopertę.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Jeśli chodzi o uregulowany w art. 139¹ § 1 k.p.c. obowiązek przewodniczącego do zobowiązania powoda do doręczenia odpisu pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika, to w literaturze trafnie zwraca się uwagę na to, że **sformułowanie zawarte w art. 139¹ § 1 k.p.c. in fine, jest mylące**, bowiem przepis ten sugeruje, iż w omawianym trybie dopuszczalne jest tylko doręczenie za pośrednictwem komornika, tymczasem zgodnie z treścią art. 139¹ § 2 k.p.c. powód w terminie dwóch miesięcy od doręczenia mu powyższego zobowiązania ma prawo zarówno złożyć do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu przez komornika albo zwrócić pismo i wraz z dowodem na piśmie, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

Element ustalenia właściwego komornika jest pozostawiony samodzielnie powodowi. Przewodniczący w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c. w żadnym przypadku nie może narzucać danych konkretnego komornika do wykonania czynności doręczenia.

Ustalenie przez powoda właściwego komornika jest bardzo istotne, bowiem **komornik spoza właściwości wynikającej z adresu pozwanego, na który korespondencja ma zostać doręczona będzie zmuszony odmówić wykonania zlecenia doręczenia korespondencji na podstawie art. 9 ust. 2 uoks stosowanego a contrario. Nie mają zastosowania przepisy o swobodnym wyborze komornika.**

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Wydane przez przewodniczącego pisemne zobowiązanie powoda do doręczenia korespondencji sądowej pozwanemu za pośrednictwem komornika sądowego stanowi podstawowy warunek formalny wniosku o doręczenie składanego komornikowi.

Jest to zatem dokument formalnie otwierający powodowi drogę do złożenia u właściwego komornika zlecenia doręczenia. Bez tego dokumentu wniosek posiada **brak formalny** i komornik nie nada mu właściwego biegu - komornik wezwie wnioskodawcę do usunięcia braku formalnego wniosku w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku. Jednocześnie wezwanie z sądu skierowane do zawodowego pełnomocnika wyłącza potrzebę wykazania umocowania tego pełnomocnika przed komornikiem.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

Szczególna treść wezwania będzie wymagana, gdy w danej sprawie powód i pozwany (wnioskodawca i uczestnik) zamieszkują pod tym samym adresem.

Wynika to z art. 3a ust. 3 uoks, zgodnie z którym, jeżeli pod podanym adresem zastano dorosłego domownika adresata, komornik może doręczyć pismo temu domownikowi, **chyba że z posiadanych informacji wynika, że pismo powinno zostać doręczone do rąk własnych adresata**. Istotne jest w tym przypadku kierowane do komornika sformułowanie „chyba że z posiadanych informacji wynika, że pismo powinno zostać doręczone do rąk własnych adresata”. Sęk w tym, że **komornik nie ma żadnych informacji co do tej kwestii – dlatego właśnie wzmianka o konieczności doręczenia do rąk własnych adresata powinna być wyraźnie zamieszczona w zobowiązaniu kierowanym do powoda, które dla komornika stanowi jedyne źródło informacji.**

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139, § 1 k.p.c.

W literaturze postuluje się by przepisy nakazywały **w wezwaniu kierowanym do powoda sąd podał nr Pesel pozwanego** w celach ułatwienia identyfikacji adresata pisma przez komornika. W praktyce zdarza się bowiem, że pod jednym adresem przebywają dwie osoby o tym samym imieniu i nazwisku np. ojciec i syn.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

WZÓR NR 1

„W związku ze zwrotem po podwójnej awizacji pierwszej korespondencji kierowanej do pozwanego XY nr PESEL 12345789101, na adres podany w pozwie tj. ul. ZZZZZ, miejscowość AAA, na podstawie art. 139¹ § 1 k.p.c. zobowiązać powoda do:

a) doręczenia korespondencji pozwanemu XY za pośrednictwem komornika sądowego w terminie dwóch miesięcy pod rygorem zawieszenia postępowania,

b) albo do zwrotu tej korespondencji wraz z dowodem na piśmie, że podany w pozwie adres pozwanego jest aktualny, w terminie dwóch miesięcy pod rygorem zawieszenia postępowania”.

Czynność przewodniczącego

– wydanie zarządzenia w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c.

WZÓR NR 2

„W związku ze zwrotem po podwójnej awizacji pierwszej korespondencji kierowanej do pozwanego XY nr PESEL 12345789101 na adres podany w pozwie tj. ul. ZZZZZ, miejscowość AAA, na podstawie art. 139¹ § 1 k.p.c. zobowiązać powoda do:

*a) doręczenia korespondencji pozwanemu XY za pośrednictwem komornika sądowego, **przy czym doręczenie korespondencji powinno nastąpić do rąk własnych adresata**, w terminie dwóch miesięcy pod rygorem zawieszenia postępowania*

b) albo do zwrotu tej korespondencji wraz z dowodem na piśmie, że podany w pozwie adres pozwanego jest aktualny, w terminie dwóch miesięcy pod rygorem zawieszenia postępowania”.

Zlecenie doręczenia korespondencji sądowej komornikowi przez sąd z urzędu w trybie art. 139² k.p.c.

Art. 139² k.p.c.

W przypadku, o którym mowa w art. 139¹ § 1, jeżeli powód mieszka lub ma siedzibę za granicą i nie jest zastępowany przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego wykonującego zawód w Rzeczypospolitej Polskiej, sąd z urzędu nakazuje doręczenie korespondencji pozwanemu za pośrednictwem komornika. Przepis art. 130⁴ § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

Przepis ten ma charakter obligatoryjny więc w razie spełnienia jego przesłanek przewodniczący nie może zastosować art. 139¹ § 1 k.p.c. i skierować wezwania do powoda żeby ten samodzielnie zlecił właściwemu komornikowi czynność doręczenia.

Zlecenie doręczenia korespondencji sądowej komornikowi przez sąd z urzędu w trybie art. 139² k.p.c.

Analizowany przepis stanowi swego rodzaju **formę uprzywilejowania powoda** mającego miejsce zamieszkania / siedzibę za granicą.

W piśmiennictwie zwrócono uwagę, że przyjęta regulacja odciąża powoda od kontaktu z komornikiem, choć w większości wypadków nie wydaje się to szczególnie uciążliwe i może być dokonane korespondencyjnie, a częściowo także telefonicznie i mailowo.

Przesłankami koniecznymi do zastosowania art. 139² k.p.c. są:

- 1) doręczenie pierwszego pisma / orzeczenia dla pozwanego będącego osobą fizyczna nieprowadzącą działalności gospodarczej przez podwójne awizo,
- 2) fakt zamieszkiwania powoda / posiadania siedziby za granicami RP,
- 3) brak zastępstwa powoda w sprawie przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego wykonującego zawód w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zlecenie doręczenia korespondencji sądowej komornikowi przez sąd z urzędu w trybie art. 139² k.p.c.

Bez znaczenia jest to, czy powód ma miejsce zamieszkania / siedzibę na terenie Unii Europejskiej czy poza nią.

Wątpliwości w doktrynie wzbudza sytuacja, gdy powód – osoba prawna ma co prawda siedzibę główną za granicą, ale na terenie RP posiada oddział przedsiębiorcy zagranicznego.

Dla spełnienia tej przesłanki **nie ma znaczenia obywatelstwo powoda, a jedynie miejsce jego zamieszkania**. Powód może mieć zatem polskie obywatelstwo i biegle władać językiem polskim, a i tak omawiany przepis znajdzie zastosowanie.

Zlecenie doręczenia korespondencji sądowej komornikowi przez sąd z urzędu w trybie art. 139² k.p.c.

Według treści art. 139² k.p.c. obowiązkiem przewodniczącego stosującego ten przepis jest jedynie zlecenie właściwemu komornikowi sądowemu czynności doręczenia w trybie art. 3 ust. 4 pkt 1 uoks.

Przepis nie wymaga by w razie braku skutecznego doręczenia korespondencji przez komornika sąd / przewodniczący zobowiązywał komornika do poszukiwania aktualnego adresu pozwanego w trybie art. 3 ust. 4 pkt 1a uoks.

Zlecenie doręczenia korespondencji sądowej komornikowi przez sąd z urzędu w trybie art. 139² k.p.c.

W piśmiennictwie trafnie zwraca się uwagę na **nieprawidłowe odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 130⁴ § 2 zdanie drugie k.p.c.**, bowiem w omawianym przypadku przewodniczący ma działać z urzędu, a zatem powód nie może być zobowiązany do uiszczenia zaliczki na poczet opłaty komorniczej za doręczenie.

Byłoby to jednocześnie niespójne z argumentacją projektodawców, którzy wskazując na zasady ekonomiki procesowej podkreślali potrzebę rezygnacji z wysyłania wezwań do powoda za granicę.

Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego

Doręczenie komornicze co do zasady dotyczy pozwanych osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej.

Doręczenia komorniczego nie stosuje się do osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym ustawa przyznała zdolność prawną (w tym wszelkim podmiotom ujawnionym w rejestrze przedsiębiorców oraz rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, które są prowadzone w ramach Krajowego Rejestru Sądowego).

Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego

Jest wątpliwość czy doręczenie komornicze z art. 139¹ § 1 k.p.c. ma zastosowanie do pozwanych osób fizycznych reprezentujących podmiot wpisany do KRS, likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu, o których mowa w art. 139 § 3¹ k.p.c.

Pominięcie w art. 139 § 3¹ k.p.c. w treści art. 139¹ § 1 k.p.c. nie powoduje, że doręczeń do likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu w razie podwójnej awizacji należy dokonywać za pośrednictwem komornika sądowego.

Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego

Należy rozważyć, **czy zastosowanie fikcji doręczenia przez podwójne awizo, a więc wyłączenie doręczenia komorniczego może nastąpić w każdym przypadku, czy tylko w odniesieniu do korespondencji sądowej wysyłanej w związku z pełnioną przez takiego pozwanego funkcją?**

Jak wskazał SN art. 133 § 2³ k.p.c. ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji, w której adresat pisma procesowego lub orzeczenia występuje w postępowaniu jako osoba reprezentująca podmiot wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego, likwidator, prokurent, członek organu lub osoba uprawniona do powołania zarządu. Przepis ten nie ma zastosowania w postępowaniu w przedmiocie pozbawienia adresata, na podstawie art. 373 Prawa upadłościowego, prawa prowadzenia działalności gospodarczej i pełnienia funkcji wymienionych w tym przepisie (por. postanowienie SN z 15.06.2022 r., **II CSKP 471/22**, OSNC 2023, nr 2, poz. 20.).

Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego

Z przytoczonym wyżej poglądem Sądu Najwyższego (powielanym często w komentarzach) nie można się zgodzić, gdyż błędne jest podstawowe założenie przyjęte przez SN.

Wbrew twierdzeniom SN można, a nawet trzeba przyjąć, że nie ma żadnego znaczenia przedmiot doręczenia i jego związek z pełnioną przez pozwanego / uczestnika postępowania funkcją, w związku z którą powstał obowiązek zgłoszenia adresu do doręczeń sądowi rejestrowemu.

Istotne jest to, że osoby, które dobrowolnie podjęły się pełnienia funkcji w zakresie reprezentacji podmiotu wpisanego do Krajowego Rejestru Sądowego, czy też likwidatorów, prokurentów, członków organów lub osób uprawnionych do powołania zarządu przyjęły na siebie rolę podmiotów kwalifikowanych w obrocie prawnym, z czym łączą się dodatkowe ustawowo określone obowiązki.

Zakres podmiotowy doręczenia komorniczego

Wskazując sądowi rejestrowemu adres do doręczeń osoba taka jednocześnie oficjalnie i publicznie informuje, że pod tym adresem będzie odbierać pisma. Nie sposób logicznie przyjąć, że odbiór pism będzie dotyczył wybiórczo tylko pism związanych z pełnioną funkcją choćby dlatego, że przed odebraniem i przeczytaniem pisma nie można ustalić czego ono dotyczy i czy ma związek z pełnioną funkcją. Bez znaczenia jest także to jak postrzegają odbiorcę nadawcy pisma, istotne jest tylko to, że wysłanie pisma na adres zgłoszony sądowi rejestrowemu wiąże się ze znacznym prawdopodobieństwem możliwości zapoznania się z pismem przez adresata, skoro w przypadku takich kwalifikowanych odbiorców istnieje obowiązek aktualizacji adresu.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

Art. 139 § 2¹ k.p.c.

Jeżeli stronie będącej przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej nie można doręczyć pierwszego pisma w sprawie w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających lub w § 1 ze względu na nieujawnienie w tej ewidencji zmiany adresu do doręczeń, pismo to doręcza się na adres, pod którym strona zamieszkuje. W razie potrzeby doręczenia stronie pisma w sposób przewidziany w art. 139¹ koszty doręczenia obciążają tę stronę niezależnie od wyniku sprawy.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

W art. 139 § 2¹ k.p.c. ustawodawca wprowadził swego rodzaju „kaskadowy” system doręczenia pierwszej korespondencji sądowej kierowanej do pozwanych przedsiębiorców wpisanych do CEiDG, przewidujący w ustalonej z góry kolejności **trzy sposoby doręczeń:**

- 1)** doręczenie przez podwójne awizo na adres do doręczeń ujawniony w CEiDG lub w inny skuteczny sposób przewidziany w poprzedzających przepisach o doręczeniach,
- 2)** doręczenie bezpośrednio do rąk własnych / dorosłego domownika/ administracji domu / dozorczy domu w miejscu zamieszkania,
- 3)** doręczenie za pośrednictwem komornika sądowego na wniosek powoda.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

Kolejność wymienionych wyżej sposobów doręczenia wynika z treści omawianego przepisu i nie powinna zostać zmieniona. Hipoteza analizowanego przepisu brzmi „jeżeli nie można doręczyć pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających lub w art. 139 § 1 k.p.c.”, to (dyspozycja nr 1) „pismo doręcza się na adres, pod którym strona zamieszkuje”. Dopiero w następnym zdaniu ustawodawca wskazuje, że w razie potrzeby doręczenia pisma w sposób przewidziany w art. 139¹ k.p.c., koszty doręczenia obciążają tę stronę niezależnie od wyniku sprawy (dyspozycja nr 2).

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

Ustawodawca tym samym jednoznacznie przesądził, że jest skuteczne doręczenie przez podwójne awizo skierowane na wpisany do CEiDG adres do doręczeń pozwanego przedsiębiorcy jednoosobowego. Jedynie w przypadku, gdy korespondencja powróci spod takiego adresu z adnotacją doręczyciela o braku skutecznego doręczenia np. z uwagi na zmianę adresu, nieaktualność czy nieprawidłowość adresu należy podjąć próbę doręczenia pod adres zamieszkania pozwanego.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

W praktyce jednak należy zakwestionować możliwość uznania doręczenia na adres pozwanego przedsiębiorcy ujawniony w CEiDG poprzez podwójne awizo w sytuacji, w której z wpisu do CEiDG wynika, że doręczenie to nastąpiło po dacie zawieszenia działalności gospodarczej na podstawie art. 22-25 ustawy z 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców.

Wydaje się bowiem logiczne, że skuteczne złożenie wniosku o zawieszenie działalności gospodarczej uchyla obowiązek odbierania korespondencji pod adresem wskazanym do doręczeń, a także obowiązek ewentualnego zgłaszania zmiany adresu do doręczeń.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

W przypadku gdy nie dojdzie do skutecznego doręczenia korespondencji przedsiębiorcy jednoosobowemu wpisanemu do CEiDG w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających art. 139 k.p.c. lub przez podwójne awizo, ze względu na nieujawnienie w tej ewidencji zmiany adresu do doręczeń, pismo to doręcza się na adres, pod którym strona zamieszkuje. W razie konieczności zastosowania tej regulacji w praktyce mogą wystąpić dwie sytuacje:

- a) sąd dysponuje danymi adresu zamieszkania pozwanego,
- b) sąd nie dysponuje takimi danymi.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

Jeśli sąd dysponuje adresem zamieszkania pozwanego podanym w aktach, lub ustali ten adres z urzędu w oparciu o dane z innej sprawy, albo na podstawie bazy Pesel – Sad, to powinien podjąć próbę doręczenia korespondencji pozwanemu na taki adres bez angażowania w tą czynność powoda. Co prawda w bazie Pesel - Sad podane są dane meldunkowe pozwanego, ale dane te niejednokrotnie mogą pokrywać się z danymi co do miejsca zamieszkania, nic nie stoi zatem na przeszkodzie żeby sąd podjął próbę doręczenia na tak ustalony adres.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

Może wystąpić jednak sytuacja, w której sąd nie dysponuje danymi co do miejsca zamieszkania pozwanego, wówczas **przewodniczący wezwie powoda w drodze zarządzenia do wskazania tych danych pod rygorem zawieszenia postępowania na mocy art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.**

Przewodniczący wystosowując takie wezwanie wyznaczy stosowny termin sądowy do wykonania obowiązku przez powoda. Termin taki ze swej natury podlega przedłużeniu na wniosek powoda w oparciu o art. 166 k.p.c., a także przywróceniu w razie, gdy zajdą przesłanki z art. 168 § 1 k.p.c. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu sąd zawiesi postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c., a w razie braku skutecznie złożonego wniosku o podjęcie postępowania ze wskazaniem adresu zamieszkania pozwanego po upływie trzech miesięcy sąd umorzy postępowanie na mocy art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c.

Doręczenie pierwszej korespondencji osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą ujawnioną w CEiDG – art. 139 § 2¹ k.p.c.

W przypadku gdy sąd z urzędu, albo na podstawie informacji dostarczonych przez powoda ustali adres zamieszkania pozwanego przedsiębiorcy wpisanego do CEiDG i wyśle korespondencję na ten adres, jednak doręczona na ten adres korespondencja powróci z adnotacją o podwójnej awizacji, to **przewodniczący przed zastosowaniem doręczenia komorniczego z art. 139¹ § 1 k.p.c. powinien rozważyć, czy nie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 139¹ § 1¹ k.p.c.**, zgodnie z którym przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli pomimo nieodebrania przez adresata korespondencji aktualność wskazanego w pozwie adresu pozwanego nie budzi wątpliwości.